

Parlament České republiky
POSLANECKÁ SNĚMOVNA
2010

6. volební období

99/1

Stanovisko vlády

k návrhu zákona, kterým se mění zákon č. 141/1961 Sb., o trestním řízení
soudním (trestní řád), ve znění pozdějších předpisů

předložené dopisem předsedy vlády Petra Nečase ze dne
20. října 2010 (čj. 16516/10 - OVA)

Stanovisko

vlády k návrhu zákona, kterým se mění zákon č. 141/1961 Sb., o trestním řízení soudním (trestní řád), ve znění pozdějších předpisů (sněmovní tisk č. 99)

Vláda na jednání své schůze dne 20. října 2010 projednala a posoudila návrh zákona, kterým se mění zákon č. 141/1961 Sb., o trestním řízení soudním (trestní řád), ve znění pozdějších předpisů (sněmovní tisk č. 99), a vyjádřila s tímto návrhem **nesouhlas**, a to zejména z dále uvedených důvodů.

1. Předložený návrh zákona nebere dostatečně v úvahu platnou právní úpravu institutu spolupracujícího obviněného podle § 178a trestního řádu, kdy tohoto institutu lze použít jen v případě, kdy se vede trestní řízení o zvláště závažném zločinu, tj. o úmyslném trestném činu, na který trestní zákon stanoví trest odnětí svobody s horní hranicí trestní sazby nejméně deseti let. Navržená právní úprava stanoví pro použití institutu tzv. korunního svědka horní hranici trestní sazby nejméně osm let, čímž oproti institutu spolupracujícího obviněného zjevně bezdůvodně rozšiřuje okruh trestných činů, které by mohly být za jeho spolupráce objasněny. Navržená právní úprava by však současně znamenala další obtížně přijatelné zásadní zvýhodnění postavení tzv. korunního svědka oproti spolupracujícímu obviněnému, které spočívá v tom, že soud podle § 58 odst. 4 trestního zákoníku může (a také nemusí) pouze snížit trest odnětí svobody spolupracujícímu obviněnému pod dolní hranici trestní sazby, zatímco trestní stíhání korunního svědka, jehož trestní stíhání by bylo přerušeno, by státní zástupce podle návrhu musel, při splnění dalších podmínek, vždy zastavit.

Institut tzv. korunního svědka by se měl vztahovat jen na zcela výjimečné případy, neboť při jeho použití by docházelo k oslabení základních zásad trestního řízení, zejména zásady legality a zásady rovnosti všech účastníků řízení tím, že jednomu ze spolupachatelů se poskytnou zvláštní výsady a ochrana. Okruh trestných činů, jichž by se mohla dopustit osoba vystupující jako korunní svědek, by proto měl být buď užší, než je tomu u spolupracujícího obviněného, nebo by měl být vymezen shodně.

2. Navržená právní úprava váže možnost přerušení trestního stíhání korunního svědka a zastavení jeho stíhání na předchozí písemný souhlas nejvyššího státního zástupce. Vzhledem k tomu, že institut korunního svědka má sloužit k odhalování vysoce organizovaných zločineckých struktur páchajících závažnou a rozsáhlou trestnou činností s výrazným korupčním pozadím, kdy bude nutné rovněž zajistit ochranu tohoto korunního svědka, je vláda názoru, že je na místě volit spíše cestu soudní kontroly využívání institutu korunního svědka. Kromě toho se upozorňuje, že návrh ponechává beze změny § 174a trestního řádu, v němž je upravena pravomoc nejvyššího státního zástupce rušit nezákonná usnesení nižších státních zástupců o zastavení trestního stíhání.

3. Na druhé straně vláda zdůrazňuje, že považuje boj s korupcí a s korupčním prostředím za jednu ze základních priorit své činnosti, jak to jednoznačně vyplývá z Programového prohlášení vlády, kde se výslovně uvádí, že „Vláda se zasadí o zpřesnění institutu spolupracujícího obviněného (korunního svědka) tak, aby bylo možné zejména v závažných případech organizovaného zločinu zajistit ve výjimečných případech i úplnou beztrestnost“. Přípravuje proto návrh novely trestního řádu, který bude tuto právní úpravu obsahovat a která bude přihlížet i k názorům a stanoviskům odborné veřejnosti a bude zpracován tak, aby byl racionálně vymezen okruh případů, na který lze institut tzv. korunního svědka, na rozdíl od stávajícího institutu spolupracujícího svědka, aplikovat, a vyjasní rovněž postup státních zástupců a jejich nadřízených orgánů při rozhodování o využití tohoto institutu.

Vláda dále považuje za nutné, aby všechna protikorupční opatření, a to zejména ta, která si vyžádají novelizaci právních předpisů, byla zpracovávána a předkládána komplexně tak, aby byla zajištěna jejich provázanost a tím i jejich vysoká účinnost v praxi.